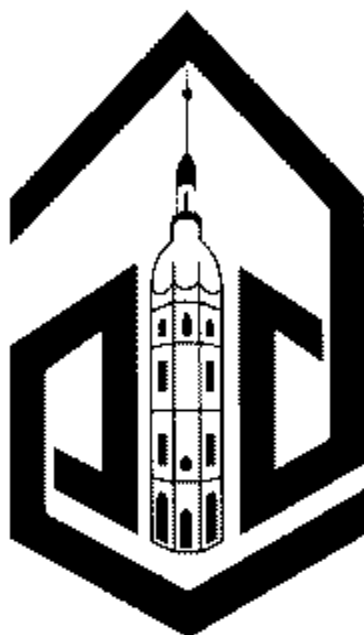

Krizový plán

Gymnázia Bohumila Hrabala v Nymburce

Zpracovali:

Mgr. Marie Stojarová, výchovná poradkyně

Mgr. Martin Machurka, školní metodik prevence

Poslední aktualizace 01. 09. 2017

Obsah:

1. Návykové látky
2. Rizikové chování v dopravě
3. Poruchy příjmu potravy
4. Alkohol
5. Syndrom CAN
6. Školní šikanování
7. Kyberšikana
8. Homofobie
9. Extrémismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
10. Vandalismus
11. Záškoláctví
12. Krádeže
13. Tabák
14. Krizové situace spojené s násilím
15. Netolismus
16. Sebepoškozování
17. Nová náboženská hnutí
18. Rizikové sexuální chování
19. Příslušnost k subkulturám
20. Domácí násilí
21. Policie ČR ve škole
22. Hazardní hry

1. Návykové látky NL

Co dělat, když

žák podává nebo prodává návykové látky osobám mladším 18 let

- Informujte ŘŠ
- ŘŠ – oznámí skutečnost Policii ČR
jedná se o porušení § 12 zákona č. 379/2005
Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740
 - udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - informuje zákonné zástupce žáka

Co dělat, když

žák užívá návykové látky v prostorách školy nebo na školních akcích

- Informujte ŠMP
- ŠMP – provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti
 - provede zápis rozhovoru na předepsaný formulář
 - společně se dohodnou na dalším postupu
- ŘŠ – pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru – svolá výchovnou komisi VK
- VK – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup
- ŠMP – provede zápis z VK na předepsaný formulář
- ŘŠ – udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - pokud zákonní zástupci žáka nespolupracují, oznámí skutečnost orgánům sociálně právní ochrany dětí
§ 10 odst. 4, zákona č. 359/1999
OSPOD – telefon: 325 501 240

Co dělat, když

byly u žáka nalezeny návykové látky

- Informujte ŠMP
- ŠMP – provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti
 - provede zápis rozhovoru na předepsaný formulář
 - společně se dohodnou na dalším postupu
- ŘŠ – pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru s VK

- VK – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup
- ŠMP – provede zápis z VK na předepsaný formulář
- ŘŠ – udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - pokud zákonní zástupci žáka nespolupracují, oznámí skutečnost orgánům sociálně právní ochrany dětí

OSPOD – telefon: 325 501 240

Co dělat, když je žák ve škole pod vlivem návykové látky

- Zajistěte bezpečnost žáka i jeho spolužáků
 - Zjistěte zdravotní stav žáka
 - Při podezření na ohrožení života zavolejte záchranku
 - Popište pouze příznaky
 - Neříkejte však, co si myslíte, že mu je. Nejsme kompetentní k tomu, abychom stanovovali diagnózu.
 - Vyhodnotíte-li situaci tak, že lékaře není nutné volat, volejte zákonné zástupce žáka, popř. pověřené osoby zákonným zástupcem a trvejte na tom, aby si žáka převzali. Jestliže se zákonní zástupci žáka, či pověřené osoby stanovené zákonným zástupcem žáka nedostaví, zajistěte povinný dohled po dobu školního vyučování.
 - Informujte ŠMP
 - ŠMP – provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti
 - provede zápis rozhovoru na předepsaný formulář
 - může zajistit orientační test na přítomnost návykové látky (zkouška ze slin, z potu) na základě písemného souhlasu rodičů u nezletilého žáka, což je ošetřeno v „Generální dohodě“ uzavřené mezi školou a rodiči ze zákona 379/2005 Sb. § 16
 - může zajistit testování u lékaře
 - ŘŠ – pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru s VK
 - § 7 zákona č. 359/1999
 - VK – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup
 - ŠMP – provede zápis z VK na předepsaný formulář
 - ŘŠ – udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - pokud zákonní zástupci žáka nespolupracují, oznámí skutečnost orgánům sociálně právní ochrany dětí. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
- § 10 odst. 4, zákona č. 359/1999

OSPOD – telefon: 325 501 240

Co dělat, když máte podezření, že někdo užívá návykové látky

- Informujte ŠMP
 - ŠMP
 - zajistí další šetření
 - provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti
 - neslibuje, že nebude nikoho informovat, protože má oznamovací povinnost k rodičům a OSPOD
 - provede zápis rozhovoru na předepsaný formulář
 - společně se dohodnou na dalším postupu
 - v případě potřeby zajistí žákovi další intervenci např. v K-centru
 - informuje zákonné zástupce žáka
 - provede zápis rozhovoru na předepsaný formulář
 - společně se dohodnou na dalším postupu
 - informuje ŘŠ
 - ŘŠ
 - pokud zákonní zástupci žáka nespolupracují, oznámí skutečnost orgánům sociálně právní ochrany dětí
- § 10 odst. 4, zákona č. 359/1999

OSPOD – telefon: 325 501 240

Co dělat, když zachytíte látku, o které se domníváte, že je návyková

- Zajistěte látku
- požádejte žáka, u kterého byla látka nalezena, aby ji dal do obálky.
 - zajistěte, aby u zajišťování podezřelé látky byly minimálně tři osoby vy + ten, u kterého byla látka objevena nebo ten, kdo látku odevzdal + třetí osoba
 - nemanipulujte s látkou, nic nerozbalujte a neochutnávejte
 - sepište protokol (kdo objevil podezřelou látku, kdy, kde, u koho, vzhled látky)
 - zajistěte podpisy tří zúčastněných osob (jestliže ten, u koho byla látka objevena nebo ten, který látku odevzdal, odmítnou záznam podepsat, uveďte do kolonky pro jejich podpis, že se odmítli podepsat)
 - obálku orazítkujte a odneste ji s látkou a protokolem do školního trezoru
 - informujte ŘŠ
- ŘŠ
- zavolá Policii ČR – o skutečném obsahu nálezu rozhodne laboratoř
 - informuje rodiče

- pokud Policie ČR zjistí, že se jedná o návykovou látku, ŘŠ udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem

Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740

Co dělat, když máte podezření, že někdo ze žáků podává nebo prodává návykové látky svým spolužákům

- Informujte ŘŠ
- ŘŠ – oznámí věc Policii ČR
 - §167 zákon č. 140/1961
 - může se jednat o trestný čin
 - podle §187 a § 188 zákon č. 140/1961
 - oznámí skutečnost rodičům
 - udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem

Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740

Co dělat, když máte podezření, že někdo ze žáků nosí do školy návykové látky

- Informujte ŘŠ
- ŘŠ – oznámí věc Policii ČR
 - §167 zákon č. 140/1961
 - může se jednat o trestný čin
 - podle §187 zákon č. 140/1961
 - oznámí skutečnost zákonným zástupcům žáka
 - bude-li se jednat o trestný čin (žák má u sebe nelegální návykovou látku v množství větším než malém) udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - nebude-li se jednat o trestný čin (žák má u sebe jen menší množství látky, určené jen pro vlastní spotřebu) oznámí danou skutečnost ŠMP

Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740

- ŠMP – zajistí další šetření
 - provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti
 - provede zápis rozhovoru na předepsaný formulář
 - společně se dohodnou na dalším postupu
 - v případě potřeby zajistí žákovi další intervenci v K-centru
- ŘŠ – pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru s VK

§ 7 zákona č. 359/1999

- VK – dohodne společně s rodiči (zákonnými zástupci) žáka další postup
- ŠMP – provede zápis z VK na předepsaný formulář
- ŘŠ – udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - pokud zákonní zástupci žáka nespolupracují, oznámí skutečnost orgánům sociálně právní ochrany dětí

§ 10 odst. 4, zákona č. 359/1999

OSPOD – telefon: 325 501 240

2. Rizikové chování v dopravě

- TU – v rámci preventivních aktivit předcházejí rizikovému chování v dopravě
- U – systematická dopravní výchova až po získání řidičského oprávnění

Co dělat, když

žák na školní akci je účastníkem dopravní nehody

- V případě potřeby volejte rychlou záchrannou službu – telefon 155
- V případě potřeby volejte policii ČR – telefon 158
- Zajistěte vždy lékařské vyšetření žáka
- Sepište protokol, jak k nehodě došlo
- Zajistěte výpovědi svědků dopravní nehody
- Informujte ŘŠ
- ŘŠ – oznámí skutečnost rodičům, či zákonným zástupcům žáka

3. Poruchy příjmu potravy

Co dělat, když

žák výrazněji zhubne, opakovaně zvrací a nechodí do školní jídelny

- Informujte ŠMP
- ŠMP – zajistí další šetření
 - provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti
 - provede zápis rozhovoru na předepsaný formulář a společně se dohodnou na dalším postupu
 - informuje vždy zákonné zástupce žáka
 - informuje pediatra
 - doporučuje nebo zprostředkuje kontakty na odborníky

Jednotka specializované péče pro nezletilé pacienty s poruchami příjmu potravy Praha Motol
Jednotka specializované péče pro pacienty s poruchami příjmu potravy FN (Ke Karlovu 11, Praha 2, 224965353) - každou 3. středu v měsíci v 14,30 Klub pro rodiče a blízké osoby (i učitelé, spolužáci) pacientů s poruchami příjmu potravy

Dětská psychiatrická klinika (V úvalu 84/1, 15000 Praha 5, tel: 224 433 400)

Anabell – občanské sdružení (posta@anabell.cz)

Krizové centrum RIAPS (Chelčického 39, Praha 3, 222 58 06 97); Linky důvěry

Síť organizace STOB (redukce nadváhy – programy pro rodiny)

4. Alkohol

Co dělat, když je žák ve škole pod vlivem alkoholu nebo má závažnější problém s alkoholem

- Zajistěte bezpečnost žáka i jeho spolužáků
- Zjistěte zdravotní stav žáka
- Při podezření na ohrožení života zavolejte rychlou záchrannou službu
- Popište pouze příznaky
Neříkejte však, co si myslíte, že mu je. Nejsme kompetentní k tomu, abychom stanovovali diagnózu.
- Vyhodnotíte-li situaci tak, že lékaře není nutné volat, volejte zákonné zástupce žáka, popř. pověřené osoby zákonným zástupcem a trvejte na tom, aby si žáka převzali. Jestliže se zákonní zástupci žáka, či pověřené osoby stanovené zákonným zástupcem žáka nedostaví, zajistěte povinný dohled po dobu školního vyučování.
- Informujte ŠMP
- ŠMP
 - provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti
 - provede zápis rozhovoru na předepsaný formulář
 - může zajistit orientační dechovou zkoušku na přítomnost návykové látky (zkouška ze slin, z potu) na základě písemného souhlasu rodičů u nezletilého žáka, což je ošetřeno v „Generální dohodě“ uzavřené mezi školou a rodiči ze zákona 379/2005 Sb. § 16
 - může zajistit testování u lékaře
- ŘŠ
 - pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru s VK § 7 zákona č. 359/1999
- VK
 - dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup
- ŠMP
 - provede zápis z VK na předepsaný formulář
- ŘŠ
 - udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - pokud zákonní zástupci žáka nespolupracují, oznámí skutečnost orgánům sociálně právní ochrany dětí. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte. § 10 odst. 4, zákona č. 359/1999

OSPOD – telefon: 325 501 240

5. Syndrom CAN (syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte)

Některé známky zanedbávání dítěte:

- trvalý hlad
- podvýživa
- chudá slovní zásoba
- špatná hygiena
- zkažené zuby a časté záněty dásní
- dítě není očkováno proti nemocím
- nevhodné oblečení vzhledem k počasí
- nedostatek dohledu – dítě je večer doma samo, venku pobývá dlouho do tmy a bez dozoru
- vyčerpanost, přepracovanost
- s dítětem se nikdo neučí, nezajímá se o jeho školní povinnosti
- vyhození z domova

Některé projevy zanedbávaného dítěte:

- má chudé nebo velmi špatné vztahy s rodiči
- touží po citu a pozornosti jakéhokoli dospělého (nedělá rozdíly mezi blízkými a cizími lidmi, vrhá se k cizím dospělým, odešlo by s nimi)
- je neobvykle unavené až apatické, někdy naopak nezvládnutelné
- všechno jí hltavě a hladově
- chodí za školu nebo do ní chodí pozdě
- má potíže s učením
- zdráhá se odcházet domů
- houpá se, cucá věci nebo prsty, kýve hlavou
- žebra o jídlo, peníze nebo jiné věci

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník v paragrafech 364 až 368 stanovuje povinnosti, které má každá fyzická osoba v případě podněcování, schvalování, nadřizování, nepřekažení a neoznámení trestného činu.

ŠMP spolupracuje s výchovným poradcem, třídním učitelem, se školským poradenským zařízením, pediatrem, orgánem sociálně právní ochrany dítěte.

6. Školní šikanování

Co dělat, když máte podezření na šikanu

- V případě potřeby umístíte žáka do chráněného prostředí s dohledem dospělé osoby
 - Informujte ŠMP
 - ŠMP – zajistí další šetření
 - provede postupně rozhovor s obětí, svědky a agresory nebo o šetření požádá odborníka – specialistu na problematiku šikanování z Pedagogicko-psychologické poradny SK
 - z rozhovoru provádí zápis na předepsaný formulář
 - je třeba zjistit: kdo je oběť, kdo je agresor, kdy a kde k šikaně dochází, jakou formou, jak dlouho a často trvá, proč oběti ubližovali, jaká opatření si navrhnou a proč
 - o výsledcích šetření informuje ŘŠ
 - ŘŠ – pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce agresora do školy k pohovoru s VK
 - § 7 zákona č. 359/1999
 - VK – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup
 - možnosti školy: odstupňování kázeňských opatření, forma postihu při dalším porušení školního řádu, doporučení odborné pomoci v PPP, informování OSPOD, doporučit zákonným zástupcům umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, informovat Policii ČR
 - ŠMP – provede zápis z VK na předepsaný formulář
 - ŘŠ – udělí agresorovi kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - pozve doporučeným dopisem zákonné zástupce oběti do školy k pohovoru s VK, § 7 zákona č. 359/1999
 - VK – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup
 - možnosti školy: převedení žáka do jiné třídy, doporučení odborné pomoci v PPP, zvýšení monitoringu chování, intervenční programy na zlepšování sociálních vztahů ve třídě
- PPP SK – telefon: 325 512 667**
- ŠMP – provede zápis z VK na předepsaný formulář
 - ŘŠ – informuje Policii ČR, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování
 - § 167 zákona č. 140/1961

Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740

Základní scénář pro počáteční šikanu s běžnou formou (Kolář, 2011)

1. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
2. Rozhovor s informátory a oběťmi

3. Nalezení vhodných svědků
4. Individuální rozhovory se svědky
5. Ochrana oběti
6. Předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru
 - a) Rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
 - b) Rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku)
7. Realizace vhodné metody
 - a) Metoda usmíření
 - b) Metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise)
8. Třídní hodina
 - a) Efekt metody usmíření
 - b) Oznámení potrestání agresorů
9. Rozhovor s rodiči oběti
10. Třídní schůzka
11. Práce s celou třídou

Základní krizový scénář pro výbuch skupinového násilí (Kolář, 2011)

První (alarmující) kroky pomoci

1. Zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
2. Bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí

Příprava podmínek pro vyšetřování

3. Zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy
4. Zabránění domluvě na křivé výpovědi
5. Pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře)
6. Oznámení na policii, paralelně - navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

Vyšetřování

7. Rozhovor s obětí a informátory
8. Nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
9. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
10. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory

Léčba

11. Metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

7. Kyberšikana

Co dělat, když máte podezření, že se kyberšikana odehrává na půdě školy

- Doporučte oběti, aby okamžitě ukončila komunikaci s útočníkem a neodpovídala, aby ukládala důkazy (screenshoty) a mluvila o tom, co se jí děje
- Požádejte útočníka, aby se svého jednání zdržel, upozorněte ho na protiprávní jednání, oznamte mu váš postup (ohlášení na Policii ČR)
- Znesnadněte útočnickovi jeho chování – zamezte přístup (změna e-mailové adresy, telefonního čísla, vymazání profilu apod.). Kontaktujte poskytovatele služby.
- Nezapomeňte na oznamovací povinnost školy vůči orgánům OSPOD (pokud je pachatel odhalen).

OSPOD – telefon: 325 501 240

- Oznamte (ŘŠ či zákonní zástupci) kyberšikanu na Policii ČR, popř. podat trestní oznámení na neznámého pachatele

Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740

V případě nejasností, pochybností se obraťte o pomoc:

- na obvodní či krajské metodiky prevence
- na odborníky z oblasti psychologie
- na městskou policii, Policii ČR, zejména na odborníky na mládež
- na orgány sociálně právní ochrany dětí

www.internethelpline.cz

www.e-bezpeci.cz

www.mvcr.cz

www.saferinternet.cz

www.protisikane.cz

www.bezpecne-online.cz

www.minimalizacesikany.cz

www.napisnam.cz

Legislativa

- **Školský zákon** (zákon 561/204 Sb.)
- **Trestní zákoník** (zákon 40/2009 Sb.)
 - Trestné činy proti svobodě
 - § 175 Vydírání
 - § 176 Omezování svobody vyznání
 - Trestné činy proti právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství
 - § 182 Porušení tajemství dopravovaných zpráv

- § 183 Porušení tajemství listin a jiných dokumentů uchovávaných v soukromí
- § 184 Pomluva
- Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti
 - § 191 Šíření pornografie
 - § 192 Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií
 - § 193 Zneužití dítěte k výrobě pornografie
- Trestné činy proti rodině a dětem
 - § 202 Svádění k pohlavnímu styku
- Trestné činy proti majetku
 - § 230 Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací
 - § 231 Opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla k počítačovému systému a jiných takových dat
 - § 232 Poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti
- Trestné činy obecně ohrožující
 - § 287 Šíření toxikomanie
- Trestné činy narušující soužití lidí
 - § 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci
 - § 353 Nebezpečné vyhrožování
 - § 354 Nebezpečné pronásledování
 - § 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob
 - § 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod
- **Občanský zákoník (zákon 40/1964 Sb.)**
 - § 11, 12, 13, 15, 16 Ochrana osobnosti
 - § 19b, odst. 2 a 3 o neoprávněném použití názvu právnické osoby
 - § 424 Odpovědnost za škodu způsobenou úmyslným jednáním proti dobrým mravům
- **Zákon o elektronických komunikacích (127/2005 Sb.)**
 - § 67 Identifikace zlomyslných nebo obtěžujících volání
 - § 93 Zneužití elektronické adresy odesílatele
- **Zákon o ochraně osobních údajů (101/2000 Sb.)**
 - § 10
 - § 44, odst. 2, písmeno c
 - § 44a, odst. 3

8. Homofobie

Homofobie v nejširším slova smyslu zahrnuje postoje a chování vyjadřující nepřátelství vůči lidem s menšinovou sexuální orientací či pohlavní identitou, respektive vůči lidem, kteří vybočují z běžných genderových norem. V užším slova smyslu se jedná pouze o postoje a jednání negativně namířené vůči homosexuálním lidem.

- Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).
- Trestní zákoník č. 40/2009 Sb., poškození cizí věci (§228), projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka (§404) omezování osobní svobody (§171) či ublížení na zdraví (§146).
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č. j. 14 423/99-22.
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č. j. 24 246/2008-6.

Co dělat, když máte podezření na nepřátelské chování vůči žákům, kteří vybočují z běžných genderových norem

- Citlivě přistupujte k žákům
- Reagujte na homofobní poznámky ze strany žáků
- Včasné zaznamenávání a řešení problémů ve vztazích ve třídě
- Doporučte odborníky
- Nekonzultujte domněnky týkající se sexuální orientace či pohlavní identity se zákonnými zástupci bez domluvy se žákem

Sdružení Linka bezpečí (116 111), www.linkabezpeci.cz

Poradna webu Minimalizace šikany, www.minimalizacesikany.cz

Internet poradna, www.internetporadna.cz

Kontaktní centrum, které přijímá hlášení, týkající se nezákonného a nevhodného obsahu internetu, www.Horka-linka.cz

Poradna E-Bezpečí - poradenská linka zaměřená na prevenci rizikového chování na Internetu, www.napisnam.cz

9. Extrémismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

Extremistické chování je takové, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, která směřují proti základům demokratického ústavního státu.

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupin hodnotí a případně je i poškozují.

Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Antisemitské jednání je takové, které poškozují objekt židovského charakteru kvůli tomu, že tomuto objektu přisuzuje určité negativní vlastnosti či symbolický význam na základě subjektivní percepcce židovství.

Rizikové typy chování žáků/studentů:

- **verbální a fyzické napadání** spolužáků, zaměstnanců či návštěvníků školy kvůli jejich politickému či náboženskému přesvědčení anebo rasovému, národnostnímu, etnickému či třídnímu původu (včetně střetů různých extremistických či etnicky/nábožensky vymezených part a skupin)
- **revizionistické zpochybňování** oficiálních výkladů historie či pojetí soudobé demokracie ve prospěch extremistického výkladu
- **agitace ve prospěch extremistických hnutí** na půdě školy a snaha o získání nových stoupenců mezi vrstevníky (včetně možnosti vytváření extremistických part a skupin ve škole)
- **využívání školního vzdělání a výcviku k nabytí znalostí, dovedností a schopností pro bezprostřední využití v extremistické scéně** (návuk bojových umění v kroužcích sebeobranu apod.)
- **využití školních prostor, zařízení a přístrojů ve prospěch extremismu** (např. využití školních počítačů a serverů k vytváření a umístění extremistických internetových stránek)
- **zanedbávání školních povinností kvůli volnočasovým extremistickým aktivitám** mimo školu (škála mimoškolních extremistických aktivit je široká).

Legislativa

- Strategie boje proti extremismu, <http://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (v současnosti připravována jeho aktualizace), <http://www.msmt.cz/socialni-programy/metodicky-pokyn-ministerstva-skolstvi-mladeze-a-telovychovy>.
- Zákon č. 198/2009 Sb. o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon)
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (v platném znění).
- Směrnice Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32000L0043:cs:HTML>

- Rámcové rozhodnutí Rady 2008/913/SVV ze dne 28. listopadu 2008 boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32008F0913:CS:HTML>

Co dělat, když máte podezření na extrémistické, rasistické, xenofobní či antisemitské chování žáka

- Zjistěte hloubku extrémistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extrémistickou scénu mimo školu.
- Zjistěte rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
- Vyvolejte diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
- Nabídněte alternativní volnočasové aktivity.
- Zaměřte výuku na tyto problémy.
- Okamžitě a razantně vystupte proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
- Pozvěte experty k diskusi s žáky.
- Informujte rodiče v případě zjištění uvedených hlouběji zakotvených postojů a nabídněte jim spolupráci.
- V případě závažných projevů (především násilných) informujte Policii ČR

Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740

10. Vandalismus

Vandalismus ve školním prostředí se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žáků.

Doporučené postupy a metody

- fyzický dohled nad žáky
- vnitřní kamerové systémy
- organizované přestávkové aktivity
- omezení počtu žáků pohybujících se ve škole v době vyučování

Co dělat, když máte podezření na výskyt vandalismu ve škole

- Informujte ŘŠ
- ŘŠ – oznámí věc Policii ČR při podezření na spáchání přestupku proti majetku, případně trestného činu majetkové povahy
Zákon č. 40/2009, Sb., trestní zákoník
Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740
 - oznámí skutečnost zákonným zástupcům žáka
 - udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - v případě škod většího rozsahu nebo škod na majetku někoho třetího (spolužák, cizí osoby v průběhu školní exkurze atd.) oznámí rodičům vždy
 - nebude-li se jednat o trestný čin, oznámí danou skutečnost ŠMP
- ŠMP – zajistí další šetření
 - provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti
 - provede zápis rozhovoru na předepsaný formulář
 - společně se dohodnou na dalším postupu
 - v případě potřeby zajistí žákovi další intervenci v PPP SK, SVP
PPP SK – telefon: 325 512 667
- ŘŠ – pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru s VK
- VK – dohodne společně s rodiči (zákonnými zástupci) žáka další postup
 - vymáhání náhrady úmyslně způsobené škody
- ŠMP – provede zápis z VK na předepsaný formulář
- ŘŠ – udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - pokud zákonní zástupci žáka nespolupracují, oznámí skutečnost orgánům sociálně právní ochrany dětí

- Jedná-li se o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, informuje oddělení sociálně právní ochrany dětí § 10 odst. 4, zákona č. 359/1999

OSPOD – telefon: 325 501 240

11. Záškoláctví

Co dělat, když má žák neomluvenou absenci

1. Neomluvená absence do 10 hodin

- Informujte TU
- TU
 - pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka k pohovoru do školy
 - upozorní zákonné zástupce žáka na povinnost stanovenou zákonem § 22, odst. 3, zákon č. 561/2004 – „zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni zajistit, aby dítě a žák docházel řádně do školy nebo školského zařízení“, § 31, odst. 2 zákon č. 200/1990 – „přestupku se dopustí ten, kdo zanedbává péči o povinnou školní docházku žáka“, § 22, odst. 1 zákon č. 561/2004 – „žáci a studenti jsou povinni řádně docházet do školy a školského zařízení a řádně se vzdělávat“
 - seznámí zákonné zástupce žáka s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence
 - dohodnou se společně na dalším postupu
 - z pohovoru provede zápis a kopii předá jej zákonným zástupcům
 - udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem

2. Neomluvená absence nad 10 hodin

- Informujte TU
- TU
 - informuje ŘŠ
- ŘŠ
 - pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru, svolána výchovná komise VK § 7 zákona č. 359/1999
- VK
 - dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup
- ŠMP
 - provede zápis z VK na předepsaný formulář
- ŘŠ
 - udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem

3. Neomluvená absence většího rozsahu (více než 25 hodin)

- Informujte TU
- TU – informuje ŘŠ
- ŘŠ – pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru, svolána výchovná komise VK
§ 7 zákona č. 359/1999
- VK – dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup
- ŠMP – provede zápis z VK na předepsaný formulář
- ŘŠ – udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
– informuje orgán sociálně právní ochrany dětí
§ 10 odst. 4, zákona č. 359/1999 o sociálně právní ochraně dětí

OSPOD – telefon: 325 501 240

Metodický pokyn MŠMT č. j. 10 194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví.

V případě **opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku**, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a mládeži) nově se uvádí v trestním zákoníku Trestné činy proti rodině a dětem.

12. Krádeže

Co dělat, když máte podezření, že byla žákem ve škole spáchána krádež

- Informujte ŘŠ
- ŘŠ
 - rodičům poškozeného ohlásit okamžitě
 - jednání se žákem-zlodějem (pečlivě se zabývá příčinami – polehčující okolnosti – žák je ke krádeži donucen někým jiným, z koho má strach)
 - jedná-li se o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci
 - oznámí věc Policii ČR při podezření na spáchání přestupku proti majetku do 5000,- Kč
 - § 50 zák. o přestupcích č. 200/1990 Sb.
 - případně trestného činu majetkové povahy, jedná-li se o škodu nikoli nepatrnou nad 5000,- Kč
 - § 205 trestního zákoníku
- Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740**
 - škola není orgán činný v trestním řízení, takže nemůže nic vyšetřovat
 - oznámí skutečnost zákonným zástupcům žáka-zloděje
 - udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - v případě škod většího rozsahu nebo škod na majetku někoho třetího (spolužák, cizí osoby v průběhu školní exkurze atd.) oznámí rodičům vždy
 - nebude-li se jednat o trestný čin, oznámí danou skutečnost ŠMP
- ŠMP
 - zajistí další šetření
 - provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti
 - provede zápis rozhovoru na předepsaný formulář
 - společně se dohodnou na dalším postupu
 - v případě potřeby zajistí žákovi další intervenci v PPP SK, SVP
- PPP SK – telefon: 325 512 667**
- ŘŠ
 - pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru s VK
- VK
 - dohodne společně s rodiči (zákonnými zástupci) žáka další postup
 - vymáhání náhrady způsobené škody krádeží (preferování nápravy vztahu mezi poškozeným a zlodějem)
- ŠMP
 - provede zápis z VK na předepsaný formulář
- ŘŠ
 - udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem

- pokud zákonní zástupci žáka nespolupracují, oznámí skutečnost orgánům sociálně právní ochrany dětí
- jedná-li se o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, informuje oddělení sociálně právní ochrany dětí
§ 10 odst. 4, zákona č. 359/1999

OSPOD – telefon: 325 501 240

13. Tabák

Co dělat, když

žák kouří v prostorách školy nebo na školních akcích

1. Žák je přistižen poprvé

- Informujte TU
 - TU
 - provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti
 - provede zápis rozhovoru na předepsaný formulář
 - udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - informuje zákonné zástupce žáka
- § 7 zákona č. 359/1999

2. Žák je přistižen opakovaně

- Informujte TU, popř. ŠMP
 - TU
 - oznámí skutečnost ŠMP
 - ŠMP
 - provede rozhovor se žákem o dané skutečnosti
 - provede zápis o rozhovoru na předepsaný formulář
 - ŘŠ
 - pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce žáka do školy k pohovoru s VK
 - VK
 - dohodne společně se zákonnými zástupci žáka další postup
 - ŠMP
 - provede zápis z VK na předepsaný formulář
 - ŘŠ
 - udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - pokud zákonní zástupci žáka nespolupracují, oznámí skutečnost orgánům sociálně právní ochrany dětí
- § 10 odst. 4, zákona č. 359/1999

OSPOD – telefon: 325 501 240

Co dělat, když

žák prodává tabákové výrobky osobám mladším 18 let

- Informujte ŘŠ
- ŘŠ
 - oznámí skutečnost Polici ČR (jedná se o porušení § 6 zákona č. 379/2005 a jeho novelizace z roku 2009 – § 8 a 9 zakazuje kouření ve vnějších i vnitřních prostorách škol)
 - udělí kázeňské opatření v souladu se školním řádem
 - informuje zákonné zástupce žáka

Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740

14. Krizové situace spojené s násilím

Prevence – předcházení vzniku rizikové situace

- identifikace žáků s násilnickými sklony (fascinace mediálním násilím, zbraněmi a výbušninami, snížená schopnost lítosti, hrubé chování k lidem a zvířatům, nedostatek pozitivních vztahů k dospělým a ke škole, onemocnění spojená s ataky násilného a nekontrolovatelného jednání)
- identifikace zaměstnanců školy a dalších osob s násilnickými sklony
- vytvoření bezpečnostního plánu – zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při vzdělávání ve škole (školní a vnitřní řád školy, organizační zajištění dohledu nad žáky při vzdělávání a souvisejících činnostech, průběžný monitoring, kamerový systém v šatnách a na školním dvoře, BOZP na třídnických hodinách a ostatních předmětech, zásady poskytování první pomoci, informování zákonných zástupců žáků, vzdělávání zodpovědných osob, praktické návky – branný den, používání ochranných pomůcek, výchova ke zdraví – doprava, mimořádné události, prevence úrazů, PO, evakuace, programy pro prevenci šikany, kyberšikany – součást ŠVP), krizový tým včetně systému včasného varování
- nastavení pravidel pro denní chod školy, pro vnitřní a vnější komunikaci, průběžný monitoring

Včasná identifikace příznaků rizikové situace

- monitoring žáků a osob pohybujících se ve škole
- monitoring rizikových míst

Postup při ohrožení školy rizikovou situací

- „krizový“ plán zahrnuje organizační informace (vedení kontaktních informací na zákonné zástupce žáků a rodinné příslušníky zaměstnanců školy, evakuační plán, komunikační systém pro varování a informování učitelů, přehled telefonních kontaktů učitelů, integrovaný záchranný systém, zajištění krizové intervence)

Legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)
- Vyhláška č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních včetně Přílohy č. číslo 3, II. Standardní činnosti školního metodika prevence
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, čj. 21291/2010-28, včetně příloh.

Co dělat, když potkáte ve škole cizí osobu

- TU – na začátku školního roku poučí žáky, aby do školy nepouštěli cizí osoby
- Učitel osloví cizí osobu a odvede ji do kanceláře školy
- Žáci informují pedagogický dohled, popř. ŘŠ
- Učitel či jiný zaměstnanec školy vyprovodit cizí osobu ke vchodovým dveřím

15. Netolismus

= závislost na tzv. virtuálních drogách (počítačové hry, sociální sítě, internet – formy chatu, mobilní telefony, televize atd.)

Rizika:

- tělesná – obezita, cukrovka, srdeční onemocnění, bolesti pohybového aparátu
- psychologická a sociální – narušení denního režimu, zhoršení vztahů, prospěchu, odpoutání se od reality

Rizikové faktory:

- nedostatek rodičovské kontroly
- nedostatečná nabídka nebo dostupnost alternativ trávení volného času
- poruchy chování rizikového chování
- uzavřenost, nekonformnost, úzkost, deprese

Co dělat, když

máte podezření, že žák je závislý na virtuálních drogách

- **Hlavními úkoly každého pedagoga je vzdělávat a vychovávat. Provádět úspěšné intervence týkající se problematiky netolismu nespadá do jeho kompetencí.**
- kvalifikované pozorování pedagoga (unavenost, změny v chování žáka, narušení vztahů, nervozita, zvýšená agresivita, zhoršení prospěchu)
- vytvoření důvěryhodného vztahu mezi školou a zákonnými zástupci žáka, vzájemná spolupráce s cílem poskytnout žákovi podporu (započítí intervence)
- odborná pomoc – síť institucí a organizací (PPP, SVP, odborná zdravotnická zařízení nestátní organizace)
- informační portály:
<http://www.saferinternet.cz/>
<http://www.e-bezpeci.cz/>
<http://www.nebudobet.cz/>

Legislativa:

Zákon č. 379/2005, o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami

Zákon o loteriích a jiných podobných hrách č. 202/1990 Sb.

16. Sebepoškozování

= je komplexní autoagresivní chování, které na rozdíl od sebevraždy nemá fatální následky a které lze nejlépe chápat jako nezralou, maladaptivní odpověď na akutní anebo chronický stres, nezvladatelné emoce či myšlenkové pochody.

Co dělat, když máte podezření, že se žák sebepoškozuje

1. V případě přímého rizika závažného ublížení či ohrožení života

- **Psychiatrické oddělení či klinika spádové nemocnice, centrální příjem nejbližší psychiatrické léčebny** – i nedobrovolně, ideálně po předchozí telefonické konzultaci

2. Pokud žák není aktuálně ohrožen závažným sebezraněním (platí pro žáky motivované k řešení situace a hledání pomoci)

- **dostupná psychiatrická či psychologická ambulance** – ideálně s doporučením od dětského/dorostového lékaře, resp. po telefonickém objednání rodiči
- **krizová centra** – netřeba doporučení zdravotnického zařízení, předchozí telefonická nebo e-mailová domluva vhodná, ale není nutná
 - *Dětské krizové centrum* (V zápolí 21, 141 00 Praha 4, tel. 241 480 511, 777 664 672, ambulance@ditekrize.cz, **Provozní doba:** Po, St 8:00 – 16:00, Út – Čt 8:00 – 18:00, Pá 8:00 – 14:00)
 - *Krizové centrum RIAPS* (Chelčického 39, Praha 3, tel. 222 580 697, nepřetržitý provoz)
 - *Centrum krizové intervence Psychiatrické léčebny Praha-Bohnice* (Ústavní 91, Praha 8, tel. 284016110, cki@plbohnice.cz)
 - *Krizové centrum Spondea* (Sýpka 25, Brno – Černá Pole, tel. 541 235 511, 608 118 088, krizovapomoc@spondea.cz)
- **Linky důvěry** (níže jsou vybrány linky důvěry, na něž mohou volat děti i dospělí, další naleznete na <http://www.dkc.cz/kontakty.php> nebo www.capld.cz/linky.php)
 - *Linka Bezpečí* – tel. 116 111, pomoc@linkabezpeci.cz
 - *Linka důvěry Centra krizové intervence PL Bohnice* – tel. 284 016 666
 - *Linka důvěry Dětského krizového centra* – tel. 241 484 149, problem@ditekrize.cz
 - *Linka důvěry RIAPS* – tel. 222 580 697, linka@mcssp.cz
 - *Telefonická krizová intervence KC Spondea* – tel. 541 235 511, 608 118 088, chat www.chat.spondea.cz

Legislativa:

- **Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí** výslovně určuje jako povinnost různým institucím, mimo jiné i škole a školskému zařízení, nahlásit případ ohrožení zdraví nebo života dítěte, a to i tehdy, když se objeví pouze podezření na trestný čin.
- **Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník** stanovuje v § 364 až 368 povinnosti, jež má každá fyzická osoba v případě podněcování, schvalování, nadřívání, nepřekážení a neoznámení

trestného činu. Paragrafy se vztahují na celou škálu trestných činů, oblast násilných činů páchaných na dětech a na týrání dítěte nevyjímaje (nestačí však podezření).

- **Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu v platném znění (§ 23).** Člověka lze hospitalizovat bez jeho souhlasu v případě, že jeví známky duševní poruchy a je nebezpečný sobě nebo svému okolí.

Doporučovaný postup:

- Posoudit aktuální riziko závažného sebepoškozování a v případě jeho přítomnosti odeslat dítě, event. i proti vůli rodičů, do spádového psychiatrického zařízení.
- Kontaktovat rodinu, systematická dlouhodobá spolupráce s rodinou.
- Předat dítě školnímu psychologovi. Pokud škola nedisponuje školním psychologem, lze samozřejmě využít služeb psychologa pedagogicko-psychologické poradny.
- Motivovat dítě a rodinu k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance.
- Stanovit jasně hranice a pravidla na půdě školy.
- Ideální přístup je takový, ve kterém je SP tolerováno, ale vede ke konkrétním důsledkům – například lze zavést pravidlo, že žák může za učitelem přijít kdykoliv, když pocituje nutkání poškodit se, ale učitel se mu nebude věnovat, pokud se poškodí (za podmínky, že jiný dospělý, učitel či rodič zvládne akutní situaci s eventuálním ošetřením či zabráněním dalším následkům).

Ohlašovací povinnost:

- Ohlašovací povinnost se netýká přímo sebepoškozování, ale doprovodných problémů často SP doprovázejících – šikany, sexuálního zneužívání, zanedbávání péče, týrání dítěte (syndrom CAN) atd. – viz další kapitoly
- Povinnosti hlášení podléhá navádění dětí k sebepoškozování/sebevraždě (skupina poškozujících se, kyberšikana).
- V případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebepoškozování je namístě okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii – při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence Policie ČR.

Psychiatrická léčebna Kosmonosy – dislokované pracoviště Sadská, Lázeňská 515, 289 12 Sadská, tel. 325 594 473

Psychiatrická léčebna Kosmonosy, Lípy 14/15, 293 06 Kosmonosy, tel. 326 715 711

OSPOD – telefon: 325 501 240

Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740

17. Nová náboženská hnutí

Sekta – je určitá ohraničená sociální skupina, jejíž členové sdílejí ideologický koncept, jehož prostřednictvím se skupina vymezuje vůči svému okolí, a dochází při tom k postupné sociální izolaci, manipulaci a ztrátě soukromí.

Kulty – v extrémnější podobě mohou být patologické, např. využívání psychické manipulace, pronásledování, pocity viny a méněcennosti, zmocňování se majetku členů, využívání profesního či mocenského postavení členů apod. Klasifikace kultů dle Stevena Hassana 1994 – náboženské, politické, psychotherapeuticko-výchovné, komerční.

- Společenství svědků Jehovových (jehovisté).
- Církev Ježíše Krista Svatých posledních dní (mormoni)
- Společenství Ducha Svatého pro sjednocení světového křesťanstva (Církev sjednocení; moonisté).
- Scientologická církev (scientologie)
- Satanismus

Prevence:

- Kritické myšlení
- Smysluplné trávení volného času
- Informace o existenci, praktikách a rizicích sekt

Co dělat, když

máte podezření, že žák obdivuje sekty nebo se chce stát jejich členem

- Informovat ŘŠ
- Informovat zákonné zástupce žáka
- Informovat TU
- Konzultujte s odborníky

V odůvodněných případech je možné kontaktovat tato pracoviště:

- školní poradenské pracoviště (školní psycholog, školní metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog)
- PPP (pedagogicko-psychologická poradna)
- SVP (střediska výchovné péče)
- OSPOD (oddělení sociálně právní ochrany dětí)
- Policie ČR
- Linka důvěry

Limity pedagoga:

- Pokud je rodina členem společenství se znaky sekty a není podezření na zanedbávání péče či jiný trestný čin vůči dítěti, není možné ze strany pedagoga ovlivnit zapojení dítěte do tohoto společenství.
- Pedagog si musí stanovit své cíle, kterých může ve své pomoci dosáhnout (zejména předávat informace o rizicích sekt, nerozbit s dítětem vzájemný vztah apod.).
- Je nutné, aby si pedagog zachoval chladnou hlavu a vyhnul se nepřiměřenému tlaku na žáka; čím větší je tlak ze strany pedagoga, tím větší je destrukce vztahu ve směru k dítěti i od něj.

18. Rizikové sexuální chování

Doporučené postupy a metody prevence z hlediska pedagoga:

Zjištění sociálního klimatu ve třídě buď použitím odborných metod k tomu určených, jako sociometrické měření, interaktivní programy a programy na rozvoj sociálních kompetencí, nebo v případě zkušeného pedagoga stačí i obyčejné pozorování a všímání si změn sociálního klimatu ve třídě – popis, včasná intervence, besedy aj.

Co dělat, když

máte podezření, že sexuální chování žáka je škodlivé

(žák ho neprovádí v soukromí; pokud vznikne podezření, že při něm nějak zraňuje sebe nebo někoho dalšího; pokud se ze sexuálního chování stane nutkové chování (to znamená, že tomu dítě věnuje tolik prostoru, že zanedbává svoje běžné povinnosti, hygienu, přátele, učení a podobně)

- spolupráce TU, ŠMP, VP
- odborné konzultace s odborníky
- informovat ŘŠ
- informovat zákonné zástupce žáka
- ŘŠ je povinen ohlásit zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) orgánům sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD) nebo na Policii ČR.
- možnost, jak anonymně ohlásit zjištěné násilí na dětech, nabízejí internetové stránky <http://www.protikorupcni-linka.cz/cs/Obecna-temata/Nasili-na-detech/>.

OSPOD – telefon: 325 501 240

Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740

Legislativní rámec:

TRESTNÍ ZÁKONÍK zák. č. 40/2009 Sb.

- § 367 nepřekažení trestného činu
- § 159 nedovoleného přerušování těhotenství bez souhlasu těhotné ženy
- § 168 obchodování s lidmi

Kdo přiměje, zjedná, najme, zláká, svede, dopraví, ukryje, zadržuje nebo vydá dítě, aby ho bylo jiným užito k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního zneužívání nebo obtěžování anebo k výrobě pornografického díla

- § 185 znásilnění

Kdo jiného násilím nebo pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy donutí k pohlavnímu styku nebo kdo k takovému činu zneužije jeho bezbrannosti

- § 187 pohlavního zneužití

*Kdo vykoná soulož s dítětem mladším **patnácti** let nebo kdo je jiným způsobem pohlavně zneužije nebo spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 na dítěti mladším **patnácti** let svěřeném jeho doзору, zneužívaje jeho závislosti nebo svého postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu*

- § 193 zneužití dítěte k výrobě pornografie

Kdo přiměje, zjedná, najme, zláká, svede nebo zneužije dítě k výrobě pornografického díla nebo kořistí z účasti dítěte na takovém pornografickém díle

- § 198 týrání svěřené osoby
- § 368 neoznámení trestného činu

Antikoncepce

§ 11, zák. č. 20/1966 Sb. (O péči o zdraví lidu)

- Nezletilé (do 18 let) dívky mohou samy vyjádřit souhlas s antikoncepcí, souhlas rodičů se nevyžaduje
- U dívek mladších 15 let je situace komplikovaná v tom, že se zjevně připravuje trestný čin pohlavního zneužívání (§ 167 trestního zákona) a podle tohoto paragrafu každý, kdo se o přípravě trestného činu pohlavního zneužívání dozví, je povinen mu zabránit, jinak se sám dopouští trestného činu.

Z hlediska lékařského je ovšem jasné, že když už dívka mladší 15 let souloží, je žádoucí, aby alespoň měla spolehlivou antikoncepci. Situaci lze řešit předpisem hormonální antikoncepce z terapeutických důvodů (např. akné, nepravidelná menstruace).

Sterilizace

Směrnici MZ ČSR č. 1/1972 gynekologové považovali za zastaralou už v době svého vzniku, ale nedaří se ji změnit.

O provedení sterilizace rozhoduje v případě, že se provádí na nemocných pohlavních orgánech za léčebným cílem podle pravidel lékařské vědy, vedoucí lékař oddělení, kde se pacient/ka léčí. V ostatních případech pak sterilizační komise, kterou zřizuje ředitel nemocnice. Sterilizace je možná pouze na žádost nebo se souhlasem osoby, u níž má být provedena, a je možná pouze ze zdravotních důvodů. Vyjmenované indikace jsou velmi přísné.

Na druhé straně lze však sterilizaci provést i ženě, která trvale splňuje podmínky pro umělé přerušování těhotenství ze zdravotních důvodů, které jsou naopak velmi volné. Ty jsou vyjmenovány ve vyhlášce č. 75/1986 Sb. (novelizované vyhlášce č. 467/1992 Sb.).

Umělé přerušování těhotenství

Umělé přerušování těhotenství reguluje zákon č. 66/1986 Sb. a vyhláška č. 75/1986 Sb. (upravená vyhláška 467/1992 Sb.).

Obecně platí, že ženě se uměle přerušuje těhotenství, pokud o to písemně zažádá a délka těhotenství nepřesahuje 12 týdnů. Žena ve věku 16–18 let žádá o interrupci sama, ale zdravotnické zařízení vyrozumí o provedení interrupce jejího zákonného zástupce.

U žen mladších 16 let se požaduje souhlas rodičů.

Sexuálně přenosná onemocnění

K aktuálním právně závazným zákonným normám a metodickým pokynům MZ ČR patří:

- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
- Vyhláška MZ ČR č. 195/2005 Sb., podmínky předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění
- Směrnice č. 30/1968 Věstníku MZ, o opatření proti pohlavním nemocem, zapsaná ve sbírce zákonů Věstník MZ ČR z prosince 1997, částka 10, standardy vyšetřovacích postupů SPO.

19. Příslušnost k subkulturám

- **Anarchismus** – chování členů této subkultury může být namířeno proti autoritám, bude patrný odpor vůči nařízením, pravidlům, školní disciplíně apod. Jednotlivci se budou stavět na odpor vůči represivním postupům a budou velmi citliví na jakoukoliv formu byť jen domnělé nespravedlnosti ze strany autorit
- **Emo** – možná apatie vůči školním povinnostem, výrazná až provokující image, u labilních jedinců známky sebepoškozování
- **Gothic/Witch** - horší navazování běžných sociálních kontaktů, časté předsudky okolí, v ojedinělých případech podpora již existujících patologií – např. depresivita či sklon k násilí
- **Hip-hop** – tvorba graffiti (přestupek), konzumace marihuany, dlouhodobá rezignace na školní povinnosti – výrazná a dlouhotrvající demotivace
- **Punk** – možná dlouhodobá rezignace na „běžné“ hodnoty, riziko záškoláctví, sníženého prospěchu, obtíže s autoritami – zejména nekázeň, drzost, nadměrná konzumace alkoholu, okrajově také marihuany, přestupky vůči veřejnému pořádku, zejména na politických akcích (zejména pak členové anarchistických hnutí, specificky pak hnutí AntiFa)
- **Ska/Reggae** – konzumace především tzv. „měkkých“ drog, zejména marihuany, občas se vyskytují také syntetické drogy, přestupky vůči veřejnému pořádku, zejména na politických akcích
- **RPG komunity/síťové PC hry** – možné „vzdálení se“ od reality a postupná ztráta zájmu o školní a jiné povinnosti, snížené množství prožitků nejrůznější povahy z reálného světa (např. prožitá láska, přátelství, zábava apod.), možná tvorba závislosti při zvýšené frekvenci hraní
- **Skinheads** – vyšší riziko agresivního chování (např. konflikty s radikálními anarchistickými skupinami či Romy); možné podílení se na protizákonných aktivitách ve smyslu činností ukotvených v trestním zákoníku v paragrafu „Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka“, zločinů z nenávisti, popírání genocidy aj.

Legislativa:

Příslušnost k subkulturám není upravena žádným legislativním předpisem. S některými extremistickými skupinami se pojí specifické chování upravené trestním zákoníkem, konkrétně

- §196 trestního zákoníku Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci
- §198 trestního zákoníku Hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení
- §198a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod
- §236 trestního zákoníku Omezování svobody vyznání
- §260 trestního zákoníku Podpora a propagace hnutí směřujících k potlačení práv a svobod člověka

Co dělat, když máte podezření, že žák přísluší k nějaké subkultuře

- oddělit příslušnost k subkultuře od projevů rizikového chování
- neřešit a nesankcionovat příslušnost k subkultuře, ale pouze projevy rizikového chování
- informovat zákonné zástupce žáka a hledat společné řešení
- doporučit spolupráci s odborníky
- oznamovací povinnost školy Policii ČR v případě, že byl spáchán trestný čin
- oznamovací povinnost školy – OSPOD

OSPOD – telefon: 325 501 240

Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740

20. Domácí násilí

Domácí násilí nabývá různých forem, z nichž všechny jsou škodlivé a ohrožují zdravý vývoj osobnosti a vzájemné vztahy mezi blízkými osobami.

- psychické násilí
- fyzické násilí
- sexuální násilí/zneužívání
- ekonomické násilí
- sociální násilí/izolace

Co dělat v případě, že se žák svěří pedagogovi nebo pedagog zaznamenává dlouhodobé nezpochybnitelné známky násilí páchané na žákovi

- učitel zprostředkuje žákovi potřebné informace a přizve k řešení situace odborníky, kteří se dané problematice systematicky věnují
- obrátí se na nejbližší SVP
- oznámí skutečnost Policii ČR
- souběžně oznámí skutečnost OSPOD

OSPOD – telefon: 325 501 240

Policie ČR, obvodní oddělení Nymburk: tel. 974 878 740

Působení na děti, které se s domácím násilím setkali ať již ve formě obětí či svědků náleží odborníkům (psychologům, terapeutům, příp. psychiatrům), nikoli škole.

Pokud už s obětí hovoříte:

- Povzbudte oběť, aby vyhledala pomoc v organizacích pomáhajících obětem domácího násilí.
- V případě náhlé traumatické situace doporučte vyhledat krizové centrum, např. Riaps.
- Uklidněte oběť, že nebudete o situaci hovořit s agresorem.
- Sdělte dospělé osobě (obvykle rodič neagresor), že ona musí ochránit své dítě před násilím.
- Jasně si vymezte, kdy už musíte situaci oznámit Oddělení sociálně právní ochrany dětí – podezření na týrání dítěte.

Co dělat v případě, že se na pedagoga obrátí rodič – oběť domácího násilí

- Učitel odkáže rodiče – oběť domácího násilí na další odborníky, kteří se této problematice systematicky věnují.

Legislativa

Trestní zákon

- § 199 týrání osoby ve společném obydlí
- § 198 týrání svěřené osoby
- § 145 a 146 ublížení na zdraví
- § 171 omezování osobní svobody
- § 170 zbavení osobní svobody
- § 175 vydírání
- § 177 útisk
- § 185 znásilnění
- § 187 pohlavní zneužívání – zneužití osoby mladší 15 let
- § 367 a 368 neoznámení a nezabránění trestnému činu
- § 354 nebezpečné pronásledování
- § 186 sexuální nátlak
- § 352 násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci
- § 353 nebezpečné vyhrožování

Občanský zákoník

- § 751 – 753 – zvláštní ustanovení proti domácímu násilí

Další právní předpisy

- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, § 44 až 47 Vykázání - nově upraveno s platností od 1. 1. 2009 na „Oprávnění vykázat z bytu nebo domu i z jeho bezprostředního okolí“. (vykázání pachatele na 10 dní).

Neziskové organizace - pro oběti násilí a jejich příbuzné:

- Asociace pracovníků intervenčních center (adresář všech center v celé ČR): www.domaci-nasili.cz
- DONA linka (nonstop telefonická linka): www.donalinka.cz
- Bílý kruh bezpečí: www.bkb.cz
- ROSA, (centrum pro ženy, oběti domácího násilí): www.rosa-os.cz (specializovaná poradna, azylový dům, telefonická krizová pomoc 602 246 102)
- Adresář rodinných poraden: www.amrp.cz
- Adresář občanských poraden: www.obcanskeporadny.cz
- Adresář linek důvěry: www.capld.cz

Pomoc pro děti:

- Dětské krizové centrum Praha www.ditekrize.cz
- Linka bezpečí dětí a mládeže linkabezpeci.cz tel.: 116 111

Gaudia (program sociální inkluze pro násilné osoby a osoby mající problém se zvládnutím agrese):
www.gaudia.cz

Triangl - centrum pro rodinu - www.csspraha.cz/triangl

individuální terapie a poradenství pro děti, dospívající a dospělé klienty (vztahové, emoční, komunikační aj. potíže), adaptační a intervenční programy pro třídy ZŠ, profesní podpora pedagogům

Dům Tří přání - www.dumtriprani.cz

azylový dům, pomoc rodinám v přechodné krizi, pro děti se syndromem CAN

21. Policie ČR ve škole

Co dělat, když je Policie ČR ve škole

- Po vstupu do školy se musí policista ohlásit u ŘŠ nebo jeho zástupců, musí se prokázat služebním průkazem, odznakem služby kriminální policie, stejnokrojem s identifikačním číslem. Musí jasně sdělit, proč přišel, co od nás potřebuje.
- ŘŠ – v případě pochybnosti o totožnosti policisty ověří informaci na jeho pracovišti

Výslech ve škole

- ŘŠ – informuje zákonné zástupce žáka, pokud tak již neučinila Policie ČR – má stejnou povinnost.

V případech, kdy by mohlo být takovým oznámením mařeno další vyšetřování a po předchozí dohodě s odpovědným pracovníkem policie, vyrozumí škola zákonné zástupce bezprostředně po souhlasu policie. Sdělení v nevhodnou dobu by mohlo v některých případech ohrozit i bezpečnost dítěte (např. týrání nebo zneužívání v rodině, podpora trestné činnosti v rodině apod. Zákonní zástupci nemusí být u „výslechu“ přítomni. Přítomni budou pouze tehdy, když k tomu budou policistou vyzváni.

 - na žádost policie poskytne ve škole vhodnou místnost pro výslech
 - u žáků mladších 15 let je přítomnost třetí osoby nezbytná
 - u žáků starších 15 let není přítomnost třetí osoby nutná (záleží však na požadavku policie, povinnost vykonávat nad žákem dohled nám trvá, takže pokud chceme být u rozhovoru, tak by nám to měla policie umožnit
 - u žáků starších 18 let nikdo dohlížet nemusí
 - o rozhovoru policisty s žákem vyhotoví zápis s časovými údaji

22. Hazardní hry - – viz příloha na stránkách MŠMT